

Ce este Pronia dumnezeiască și cum „se manifestă” în viața noastră ?

Atunci când omul se înșală sau își neglijează datoria, în loc ca Dumnezeu să-i schimbe hotărârea, pentru mila pe care i-a dăruit-o, și să-l respingă ca pe un vinovat, intervine în mod pedagogic, ca să-l conducă spre îndreptare.

Toate îi sunt cunoscute dumnezeieștii atotdesăvârșiri, încă înainte de a se face, dar și până la sfârșitul lor fără de sfârșit. Pentru noi par necunoscute, schimbătoare și de neînțeles, din pricina variatelor transformări pe care le-a provocat căderea omului, împreună cu purtarea lui neatentă și vinovată. Chiar dacă toate se supun proniei și purtării de grijă dumnezeiești, acestea se schimbă potrivit cu împrejurarea, timpul, locul, persoanele și cu viclenia de multe feluri a diavolului. Nici un factor nu poate să împiedice sau să anuleze pronia atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu pentru zidirea Sa. Prin lucrările noastre greșite se schimbă, analog cu acestea, doar modurile funcționării stihilor lumii.

Voia dumnezeiască sau voința dumnezeiască, dacă ne raportăm la aceasta în chip gradual, se manifestă în patru forme. Prima este dumnezeiasca bunăvoință, voia „după bunăvoință”, adică ceea ce Dumnezeu dorește prin excelență. A doua este iconomia, voia „după economie”, potrivit căreia Dumnezeu cedează părințește, pentru neputința noastră. A treia este îngăduința, voia „după îngăduință”, potrivit căreia Dumnezeu intervine în chip pedagogic, iar a patra și cea mai de plâns este părăsirea, voia „după părăsire”, atunci când omul trăiește într-o nesimțire și împietrire neschimbată și provoacă părăsirea sa de către Dumnezeu.

Prin mijlocirea voii dumnezeiești celei de mare cuviință se aplică și stăpânește atotmăntuitoarea pronie dumnezeiască, chiar dacă a noastră cădere a pervertit dispozițiile și modurile „bune foarte” ale echilibrului inițial. „Cine este înțelept va păzi acestea și va pricepe milele Domnului.” (Psalmi 106, 43)

Dumnezeu, întrucât pe toate le-a cunoscut mai dinainte, putea să împiedice întreaga peripeție prin care a trecut omul, însă aceasta ar fi însemnat desființarea libertății lui personale. Tocmai pentru că

Dumnezeu a cinstit libertatea, a lăsat alegerea și preferința omului însuși. Așadar, omul este răspunzător pentru viața sa învolburată și obositoare, fie din pricina întunecării minții, fie din pricina pervertirii sale pătimase și a înlăturării discernământului său rațional.

În această stare dureroasă plină de suspine, în care a ajuns omul, de vreme ce în chip firesc a fost despărțit de Dumnezeu, nu lipsesc nici uneltirea și înrăurirea plină de răutate a lui satana, care are putere în această vale a plângerii a exilului nostru pământesc, drept pe care i l-am cedat noi atunci când am căzut din Rai și l-am urmat pe el. Ca un „dumnezeu al veacului acestuia” (2 Corinteni 4, 4), potrivit Apostolului Pavel, balaurul adâncului nu conținește să-l înșele pe om și să uneltească împotriva lui prin interminabile pretexte. În special în vremurile noastre, în care exemplul rău a devenit lege și se transmite instantaneu prin mijloacele care există, este nevoie de mai multă atenție și de rugăciune.

Prin urmare, pronia dumnezeiască este autoritatea atotmăntuitoare și susținătoare și purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de zidirile Sale, sensibile și inteligibile, prezente și viitoare, acum și în veșnicie.

Înlăuntrul proniei dumnezeiești se încadrează și punerea în lucrare a dreptății dumnezeiești, care intervine atunci când în viața omului stăpânește ceea ce este irațional. Astfel, dreptatea dumnezeiască, în calitate de realitate absolută, curmă iraționalul pentru interesul general al propășirii omului. Fiecare lucru care există este de la începutul creației sale hărăzit pentru un anume scop. Acest plan dumnezeiesc nu poate fi schimbat deoarece Dumnezeu „toate cu înțelepciune le-a făcut”.

Dacă, însă, naivitatea omenească și viclenia diavolească provoacă încălcarea scopului inițial, atunci iconomia cea iubitoare de oameni a lui Dumnezeu, din pricina căinței omului, se schimbă potrivit cu gradul pocăinței și al îndreptării greșelii, iar locul bunăvoinței dumnezeiești este luat de dumnezeiasca economie.

Dumnezeu, „Care voiește ca toți oamenii